

Richard Burton CBE (10th November 1925 – 5th August 1984) was a Welsh miner's son who never forgot his roots. Born Richard Walter Jenkins, he lived in Pontrhydyfen until just under the age of 2, when, following the death of his mother Edith in 1927, he moved to Taibach in Port Talbot to live with his older sister Cecelia (Cis) and her family. He grew up in a hard working left school at 16 and worked in the local co-operative store as a gentleman's outfitter but then considered other professions for his future, including boxing, religion and singing. His aim was the next step for many young boys in the area.

When Richard joined the Port Talbot Squadron of the Air Training Corps as a cadet, he re-encountered Philip Burton, his former teacher, who was the commander. Richard also joined a youth drama group led by Leo Lloyd, who taught him the fundamentals of acting.

Philip Burton, recognising Richard's talent, took Richard in as his ward and Richard returned to school.

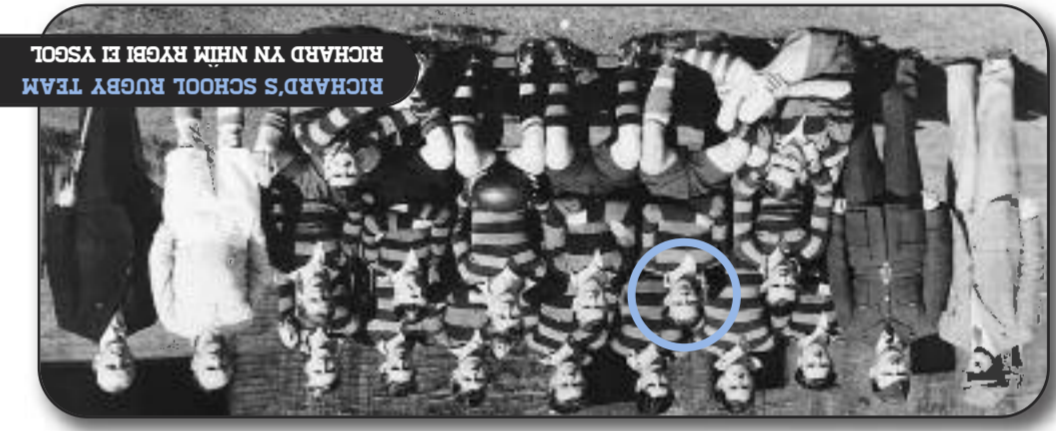
EARLY INFLUENCES

Richard's big break came in 1952, taking the lead role in the film 'My Cousin Rachel', leading to star performances in 'Cleopatra', 'The Spy Who Came in from the Cold' and 'Who's afraid of Virginia Woolfe?'

During Richard's Hollywood career, he frequently re-visited Pontrhydyfen and Taibach to see his family and friends.

'It has been said, and we all agree, his was the greatest voice of the English language,' Dr Hywel Francis, MP Aberavon.

DE: RICHARD & BROTHER GRAHAM RICHARD GYDAI FRAWD GRAHAM

Roedd Richard yn dwlu ar farddoniaeth oedran cynnar ac yn fuan, datblygodd awydd am ddarlennu llenyddiaeth Gymraeg a Saesneg. Roedd bob amser llyfr yn ei law a byddai'n darllen nes gyrraedd y bore. Ffordd Richard o adolygu ei waith ysgol oedd ysgrifennu nodiadau a'u cadw ym mholydd cornel o dda; doedd erioed angen iddo ei wely. Roedd ganddo gof arbenigol gyfeirto'n ôl at ei nodiadau.

Hefyd, roedd Richard yn dwlu ar chwaraeon, gan gynnwys rygbi a chriced. Roedd yn fachgen hyderus ac yn adnabyddus lawr yn y gymuned leol.

DYLANWADAU CYNNAR

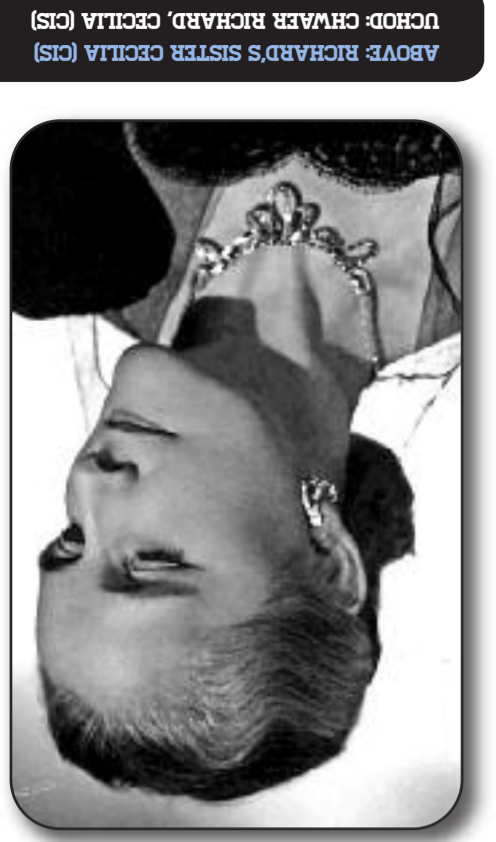
Roedd Richard yn brin gartref a gadawodd Richard yr ysgol yn 16 oed i weithio yn y siop gydweithredol leol yn yr adran dilliaid dynion ond yna fe wnaeth ystyried gathodgathau eraill ar gyfer ei ddyfodol megis paffio, crefydd a chanu. Ei nod oedd osgoi bod yn lawr, swydd a oedd yn gam nesaf i lawer o fechgyn ifanc yr ardal.

Pan ymunodd Richard a sgwadron Port Talbot y Corfflu Hyfforddi Awyr fel cadet, cyfarfu efo ai gyn-arthro, Philip Burton, a oedd y commander. Ymunodd Richard hefyd a gwmp drama iuenctid dan arweiniad Leo Lloyd, a ddysgodd hanfodion actio iddo.

Fe wnaeth Philip Burton, gan gydnabod dawn Richard, ei gymryd o dan ei adain a dychwelodd Richard i'r ysgol.

Roedd Philip yn rhoi tiwtoriaeth ddwy ilddo mewn pynciau ysgol ac yn aml byddent yn cerdded o gwmpas bryniau'r cwm lle byddai Richard yn perfformio ymarterion llais i wella rafiad ei lais. Aeth Richard ymlaen i fabwysiadu'r cyfenw 'Burton' a dilyn gyrf mewn actio.

Daeth cyfle mawr Richard ym 1952,

pan gafodd y brif ran yn y ffilm 'My Cousin Rachel', a arweiniodd at brif rannau yn 'Cleopatra', 'The Spy Who Came in from the Cold' a 'Who's afraid of Virginia Woolfe?'

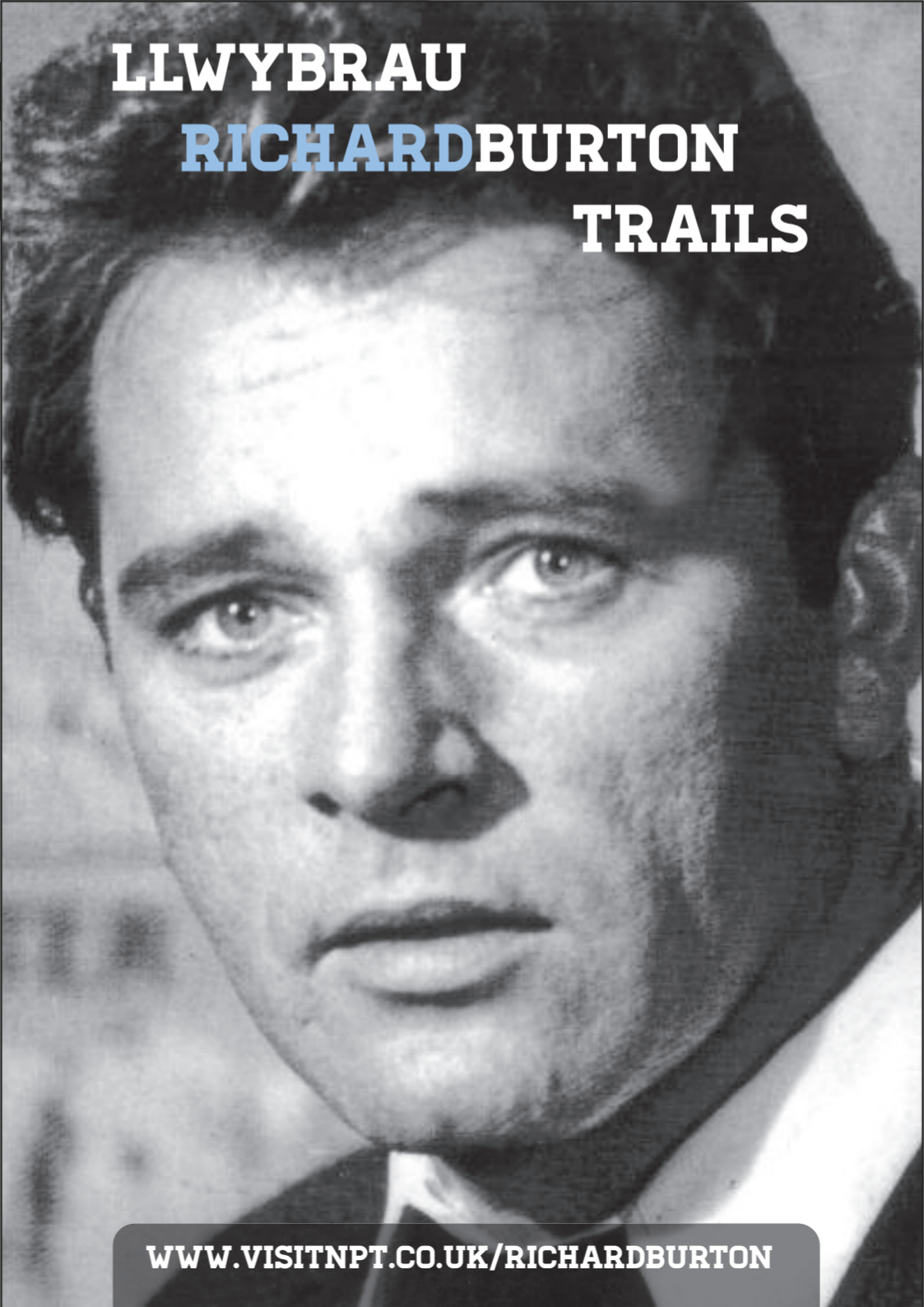
Yn ystod gyrfa Richard yn Hollywood, byddai'n ymweld yn aml â Phont-rhyd-y-fen a Thai-bach i weld ei deulu a'i ffriindiau.

'Mae'n rhywberth sydd wedi cael ei ddwedu, ac rdydi mi i gyd yn cytuno, mai ei lais ef oedd y llais gorau yn yr iath Saesneg.'

Dr Hywel Francis, AS Aberafan.

RICHARD AT PONTRHYDYFEN AQUEDUCT - CREDIT TO SOUTH WALES EVENING POST
RICHARD BURTON GYDA THRAPONT DDŴR PONT-RHYD-Y-FEN - DIOLCH I'R SOUTH WALES EVENING POST

LLWYBRAU RICHARDBURTON TRAILS

Richard Burton

Richard Burton was a local boy, born in Pontrhydyfen, Afan Forest Park. He lived in Taibach throughout his childhood and teenage years.

His acting career grew from local productions at the YMCA, to London, then Hollywood.

The two walking trails, entitled the 'Birthplace Trail' and 'Childhood Trail' will take you in Richard's footsteps around Pontrhydyfen and Taibach. Both trails include a children's play area and a scenic picnic spot.

Along the 'Birthplace Trail' located in Pontrhydyfen, you can see his birth place and hear him quote a passage of 'Under Milk Wood', a play by his favourite poet Dylan Thomas.

Signposts containing information panels are located along the trail, which provide interesting facts on Richard's childhood and career.

The 'Childhood Trail' will take you around the town of Taibach where Richard lived throughout his childhood and teenage years.

Passing the houses where he lived and the shops, park and library which he frequented, you will get the sense of his local roots in which he was very proud.

An unpublished poem written by Richard is featured within a dedicated flowerbed in Talbot Memorial Park.

Bachgen lleol oedd Richard Burton a aned ym Mhont-rhyd-y-fen, sydd bellach ym Mhare Coedwig Afan. Roedd yn byw yn Nhau-bach trwy gydol ei blentyndod a'i arddegau.

Datblygodd ei yrfa actio o gynrychiadau lleol yn yr YMCA i Lundain ac yna Hollywood.

Bydd y ddau lwybr cerdded, o'r enw 'Llwybr y Man Geni' a'r 'Llwybr Plentyndod' yn eich arwain yn ôl traed Richard o gwmpas Pont-rhyd-y-fen a Thai-bach. Mae'r ddau lwybr yn cynnwys ardal chwarae i blant a man picnic deniadol.

Wrth ddilyn 'Llwybr y Man Geni' ym Mhont-rhyd-y-fen, cewch weld man ei eni a'i glywed yn dyfynnu darn o 'Under Milk Wood', sef drama gan ei hoff fardd, Dylan Thomas.

Ar hyd y llwybr mae arwyddbyst gyda phaneli gwybodaeth sy'n rhoi ffeithiau diddorol am blentyndod a gyrfa Richard.

Bydd y 'Llwybr Plentyndod' yn eich arwain o gwmpas Tai-bach lle roedd Richard yn byw trwy gydol ei blentyndod a'i arddegau.

Wrth fynd heibio i'r tai lle roedd yn byw a'r siopau, y parc a'r llyfrgell lle roedd yn arfer mynd iddynt, byddwch yn cael ymdeimlad o'i wreiddiau lleol yr oedd e'n ymfalchïo'n fawr ynddynt.

Mae cerdd anghyhoeddedig gan Richard i'w gweld mewn gwely blodau dynodedig ym Mhare Coffa Talbot.

WWW.VISITNPT.CO.UK/RICHARDBURTON

WWW.AFANFORESTPARK.CO.UK

Disclaimer
The information contained within this brochure has been published in good faith on the basis of details supplied to the Tourism Team.
Neath Port Talbot Council cannot guarantee the accuracy of and accepts no responsibility for any errors in this brochure.
If you would like this leaflet in larger font, please contact the Tourism Team on 01639 686088.

Ymwadiad
Cyhoeddwyd yr wybodaeth yn y llyfryn hwn yn ddi-dwyll ar sail y manylion a gyflwynwyd gan y Tim Twristiaeth.
Ni all Cyngor Castell-nedd Port Talbot warantu cywirdeb yr wybodaeth yn y llyfryn hwn ac nid yw'n derbyn cyfrifoldeb am unrhyw wallau.
Os hoffech chi gael y daflen hon mewn print bras, ffoniwch y Tim Twristiaeth ar 01639 686088.

WWW.VISITNPT.CO.UK/RICHARDBURTON

BIRTHPLACE TRAIL PONTRHYDYFEN LLWYBR MAN GENI PONRHYDYFEN

KEY
ALWEDD

- Rhyshyn Car Park/ Maes Parcio Rhyshlyn
- Features/Nodweddion
- Trail Route/ Llwybr y Daith

TRAIL FACTS

- Difficulty:** Moderate (some steps and rough surfaces)
- Distance:** 3 miles / 4.8 km
- Start:** Rhyshyn Car Park
- Allow:** 1 ½ to 2 hours for the complete walk

FFEITHIAU AM Y LLWYBR

- Anhawster:** Canolig (rhai grisiau ac wynebau garw), llyfr llafar
- Pellter:** 3 milltir / 4.8 km
- Dechrau:** Maes parcio Rhyshlyn
- Caniatewch:** 1 ½ i 2 awr i gerdded y llwybr cyfan

DIRECTIONS TO... / CYFEIRIADAU I...

RHYSLYN CAR PARK

Exit the M4 (J40) and follow the A4107 in the direction of Afan Forest Park.
Turn left at the mini roundabout, continue through two sets of traffic lights and turn left onto the B4287 towards Pontrhydyfen.
Take a sharp right turn just before the aqueduct.

FAES PARCIO RHYSLYN

Gadewch yr M4 (C40) a dilynwch yr A4107 i gyfeiriad Parc Coedwig Afan.
Trowch i'r chwith wrth y gylchfan fach, ewch ymlaen trwy ddwy set o oleuadau traffig a throwch i'r chwith i ymuno â'r B4287 tuag at Bont-rhyd-y-fen.
Cymerwch droad sydyn i'r dde yn union cyn y draphont.

CWMAVON COMMUNITY CENTRE

Leave the M4 (J40) and follow the A4107 in the direction of Afan Forest Park.
Turn left at the mini roundabout. Continue along and turn left at the traffic lights.
At the bottom of the hill, turn right, and turn right again when Cwmavon Rugby Club is in front of you.

GANOLFAN GYMUNEDOL CWMAFAN

Gadewch yr M4 (C40) a dilynwch yr A4107 i gyfeiriad Parc Coedwig Afan.
Trowch i'r chwith wrth y gylchfan fach. Ewch ymlaen a throwch i'r chwith wrth y goleuadau traffig.
Ar waelod y bryn, trowch i'r dde ac yna i'r dde eto pan fydd Clwb Rygbi Cwmafan o'ch blaen.

FOLLOW THE CHILDHOOD TRAIL

- Lights, Camera, Action...** Begin at Talbot Memorial Park. The Richard Burton Memorial flowerbed titled 'lights, camera, action' is near the bandstand. Walk past the bandstand and war memorial to the main park gates, turn left onto Talbot Road.
- Working and Reading.** You'll pass Taibach Library to your left, where Richard spent many hours, reading and sourcing books. Filco's, on your right, was previously Taibach Co-operative Wholesale Society. Richard worked here as a gentleman's outfitter in 1941-2 before returning to school.
- Singing Hymns and Entertaining.** To your left is Smyrna Baptist Chapel (previously Noddfa Welsh Congregational Chapel), which Richard attended from 1933. After attending Chapel, aunts, uncles and neighbours went back to Richard's home where he and his nieces recited and sang songs for the adults.
- Rugby Passion.** After passing Taibach Rugby Club, which Richard visited frequently, cross the road to continue ahead and turn left at the first lane. Across the green stands Gibeon Welsh Congregational Chapel which Richard attended until 1933 (a split in the Chapel led to the foundation of Noddfa Chapel).
- Reading, Writing and Arithmetic.** Take the second lane to the right and turn left onto Incline Row. Richard attended Eastern Primary School between the ages of 5 to 8.
- Childhood Home.** Past the school, turn left onto Caradoc Street. Richard lived in two houses* in this street with his sister Cis and her family. At the end of Caradoc Street, turn left onto Dyffryn Road, cross the road and turn right onto Park Street. Continue along Park Street and enter Talbot Memorial Park. Follow the path to your right along the length of Taibach rugby pitch and continue along Park View.
- Philip Burton.** Continue straight on and cross the road ahead to Connaught Street. Philip Burton lived here* as a lodger. In 1943, Richard moved in as a fellow lodger and Philip became his legal guardian. Richard then took the surname 'Burton'.
- The Walk Home from School.** Walk along Connaught Street and turn left onto Talcennau Road. Richard attended Dyffryn Comprehensive School (previously called Port Talbot Secondary School) from the age of 11. Past the school, turn left and walk along Gower Street then Rice Street, leading you back to Talbot Memorial Park.

*The house has not been identified to protect the privacy of the current occupiers.

DILYNWCH Y LLWYBR PLENTYNDOD

- Goleuadau, Camera, Gweithredu...** Dechreuwch yn Parc Coffa Talbot. Mae'r gwely blodau coffa Richard Burton o'r enw goleuadau, camera, gweithredu yn agos at y bandstand. Cerdded heibio i'r bandstand a'r gofeb ryfel i'r prif y gatiau, trowch i'r chwith ar Heol Talbot.
- Gweithio a darlenniad.** Byddwch yn pasio llyfrgell Tai-bach ar eich chwith. Treuliai Richard lawer o oriau yma'n darllen ac yn chwilio am lyfrau. Filco ar eich dde (Cymdeithas Gyfanwerthu Gydweithredol Tai-bach gynt). Bu Richard yn gweithio yma yn yr adran dillad dynion rhwng 1941-2 cyn dychwelyd i'r ysgol.
- Canu Emynau a Diddanu.** Ymhellach ymlaen ar hyd Gapel y Bedyddwyr Smyrna ar eich chwith, (Capel Cynulleidfaol Cymreig Noddfa gynt), lle roedd Richard yn mynd o 1933. Ar ôl mynd i'r capel, byddai modrybedd, ewythrod a chymdogion yn mynd yn ôl i gartref Richard i'm glywed yn adrodd a chanu gyda'i nithoedd.
- Angerdd Rygbi.** Wedi i chi mynd heibio i Glwb Rygbi Tai-bach lle wnaeth Richard ym weld yn aml. Parhewch ar hyd Heol Talbot trwy groesi'r ffordd a thro'i i'r chwith i fyny'r lôn. Ar ochr draw y maes, byddwch yn gweld Capel Cynulleidfaol Cymreig Gibeon, lle roedd Richard yn mynd tan 1933 (arweiniodd hollt yn y capel at sefydlu Capel Noddfa).
- Darllen, Ysgrifennu a Rhifydddeg.** Cymerwch yr ail droad i'r dde, i lawr lôn arall ac yna trowch i'r chwith ar Incline Row. Roedd Richard yn ddisgybl yn Ysgol Gynradd Eastern rhwng 5 ac 8 oed.
- Cartref Plentynod.** Heibio'r ysgol trowch i'r chwith ar Stryd Caradoc. Richard yn byw mewn dau dy yn y stryd hon gyda'i chwaer Cis a'i theulu*. Yn mhen y stryd, trowch i'r chwith ar Heol Dyffryn. Croeswch y heol i droi i'r dde ar Stryd y Parc. Parhewch i ben Stryd y Parc i Parc Coffa Talbot. Dilynwch y llwybr i'r dde ar hyd cae rygbi Tai-bach. Ewch ymlaen ar Golwg y Parc.
- Philip Burton.** Ewch ymlaen a chroeswch y ffordd i Stryd Connaught. Roedd Philip Burton yn lletya yma*. Yn 1943, symudodd Richard i'r tŷ fel cydletywr a daeth Philip ei warcheidwad cyfreithiol. Cymerodd Richard y cyfenw 'Burton'.
- Y Cartref Cerdded o'r Ysgol.** Cerddwch i ben Stryd Connaught a throwch i'r chwith ar Heol Talcennau, fynd heibio i Ysgol Gyfun Dyffryn Isaf (Ysgol Uwchradd Port Talbot gynt). Roedd Richard yn mynd i'r ysgol hon o 11 oed. Ychydig y tu hwnt i'r ysgol, trowch i'r chwith ar hyd Stryd Gŵyr yna i Stryd Rice, a fydd yn eich arwain yn ôl i Parc Coffa Talbot.

*Ni nodwyd y tŷ er mwyn gwarchod preifatrwydd y bobl sy'n byw yno ar hyn o bryd.

FOLLOW THE BIRTHPLACE TRAIL

- Pontrhydyfen Aqueduct.** From Rhyshyn car park entrance, walk along the top road and turn left onto the aqueduct. From here, Richard's birthplace is to your right, a house* on the right bank of the River Afan.
- Family Connections.** At the end of the aqueduct turn right, down the steps. You'll pass the end of Penhydd Street, where many of Richard's family used to live. Follow the lane and walk through the children's playground. With the school in front of you, turn left, then right. Follow the path, keeping the school wall to your right.
- Pontrhydyfen Viaduct.** At the t-junction of paths, turn left down the steps then right onto the viaduct. At the crossroads, turn right downhill. Cross the main road, turn right and follow the road. To your left, cross the steel bridge and continue up the steps.
- Short Stroll or Long Walk.** From the T junction of paths you can retrace your steps back to the car park to complete the short walk. For the longer trail, turn right down the steps and then left where the trail continues.
- Portrait Bench.** With Pontrhydyfen behind you, left to right, the sculptures are of Richard Burton, locally born comedian Rob Brydon and retired Afan Forest Park Ranger Dick Wagstaff. Retrace your steps back along the path. At the fork of paths, go right and walk along Oakwood Avenue. Follow the road as it bears right. Bethel Chapel is on the far corner.
- Memorial Service at Bethel Chapel.** Shortly after Richard's death, a memorial service was held here and was attended by hundreds of locals and many celebrities. Continue towards the aqueduct and retrace your steps back to Rhyshyn car park.

*The house has not been identified to protect the privacy of the current occupiers.

JOIN THE TRAIL FROM CWMAVON COMMUNITY CENTRE

From Cwmavon Community Centre, follow the blue cycle path signs in the direction of 'Afan Valley'. Cross the steel bridge and follow the path to the Portrait Bench (point 5). To complete this short walk, retrace your steps to Cwmavon Community Centre.
For the longer trail, follow points 5 and 6 and stop on the aqueduct. You are now at point 2. Follow the leaflet through points 2-4 and continue to Cwmavon Community Centre.

DILYNWCH Y LLWYBR Y MAN GENI

- Traphont Ddŵr Pont-rhyd-y-fen.** O'r mynediad i faes parcio Rhyshlyn, cerddwch yn ôl ar hyd y ffordd uchaf a thro'i i'r chwith i fynd ar y draphont ddŵr. O'r fan hon, gallwch weld man geni Richard ar eich dde, sef tŷ* ar lan dde Afon Afan.
- Cysylltiadau Teuluol.** Ym mhen pellaf y draphont ddŵr, trowch i'r dde i lawr y grisiau. Yma byddwch yn mynd heibio pen Stryd Penhydd, lle roedd sawl aelod o deulu Richard yn arfer byw. Dilynwch y lôn a cherdded trwy'r maes chwarae i blant. Gydag Ysgol Pont-rhyd-y-fen o'ch blaen, trowch i'r chwith yna'n syth i'r dde. Dilynwch y llwybr gan gadw wal yr ysgol ar eich ochr dde.
- Traphont Pont-rhyd-y-fen.** Wrth i'r llwybr gyrraedd cyffordd T, trowch i'r chwith i lawr y grisiau, yna i'r dde ymlaen i'r draphont ddŵr. Wrth y groesffordd trowch i'r dde i lawr yr allt. Croeswch y ffordd a throwch i'r dde. Ewch ymlaen a cherddwch ar draws y bont ddur ar eich ochr chwith. Dringwch y grisiau.
- Mynd am dro byr neu daith gerdded hir.** O gyffordd T y llwybrau, gallwch olrhain eich camau yn ôl i'r maes parcio er mwyn cwblhau'r daith gerdded fer. Ar gyfer y llwybr hwy, trowch i'r dde i lawr y grisiau ac yna i'r chwith lle mae'r llwybr yn parhau.
- Y Fainc Bortread.** Gyda Phont-rhyd-y-fen y tu ôl i chi, o'r chwith i'r dde, mae'r cerfluniau o Richard Burton, y digrifwr Rob Brydon a aned yn lleol a cheidwad ymdeoleidig Parc Coedwig Afan, Dick Wagstaff. Ewch yn ôl ar hyd y llwybr nes cyrraedd ffordd y llwybrau. Ewch i'r dde a cherddwch ar hyd Rhodfa Coed Derw. Dilynwch y ffordd wrth iddi wyro i'r dde ac ewch yn syth ymlaen. Mae Capel Bethel ar y gornel bellaf.
- Gwasanaeth Coffa yng Nghapel Bethel.** Cynhaliwyd gwasanaeth coffa Richard yma ychydig ar ôl iddo farw a daeth cannoedd o bobl leol a llawer o bobl enwog. Parhewch tuag at y draphont ddŵr a dychwelwch i faes parcio Rhyshlyn.

*Ni nodwyd y tŷ er mwyn gwarchod preifatrwydd y bobl sy'n byw yno ar hyn o bryd.

YMUWCH Â'R LLWYBR O GANOLFAN GYMUNEDOL CWMAFAN

O'r ganolfan gymunedol, dilynwch arwyddion glas y llwybr beicio i gyfeiriad Cwm Afan. Croeswch y bont ddur a dilynwch y llwybr i'r Fainc Bortreadau (pwynt 5). I gwblhau'r daith gerdded fer hon olrhain eich camau yn ôl i ganolfan gymunedol Cwmafan.
Ar gyfer y llwybr hwy, dilynwch bwyntiau 5 a 6 ac aros ar y draphont ddŵr. Rydych ar bwynt 2 nawr. Dilynwch y daflen trwy bwyntiau 2-4 ac yna ewch yn ôl i'r ganolfan gymunedol Cwmafan.

CHILDHOOD TRAIL TAI-BACH Y LLWYBR PLENTYNOD TAI-BACH

KEY
ALWEDD

- Street Parking/ Parcio ar y Stryd
- Features/Nodweddion
- Trail Route/ Llwybr y Daith
- Video Point (QR Code)/Man Fideo (côd QR)

TRAIL FACTS

- Difficulty:** Moderate
- Distance:** 1.5 miles / 2.5 km
- Start:** Talbot Park
- Allow:** 40 minutes

FFEITHIAU AM Y LLWYBR

- Lefel:** Canolig
- Pellter:** 1.5 milltir / 2.5 km
- Dechrau:** Parc Coffa Talbot
- Caniatewch:** 40 munud

DIRECTIONS TO... / CYFEIRIADAU I...

TALBOT MEMORIAL PARK

Exit the M4 (J40), on the roundabout follow the direction of Port Talbot.
Take the first turning left; you are now on Park Lane (North of Talbot Memorial Park) where street parking is available.
From there, you can then take the first right onto Theodore Road, follow the road to the end where further street parking is available.

BARC COFFA TALBOT

Gadewch yr M4 (C40); ar y gylchfan, dilynwch yr arwyddion i Bort Talbot.
Cymerwch y troad cyntaf ar y chwith. Nawr rydych ar Lôn y Parc (i'r gogledd o Barc Coffa Talbot) lle gallwch barcio ar y stryd.
Oddi yno, gallwch gymryd y troad cyntaf ar y dde i Heol Theodore. Dilynwch y ffordd i'r diwedd lle bydd mwy o leoedd parcio ar y stryd.

PUBLIC TRANSPORT

Buses go to Pontrhydyfen, Cwmavon Community Centre and Talbot Memorial Park.
For public transport information visit www.traveline-cymru.info or call 0871 200 22 33. Information is also available from www.baytrans.org.uk

GLUDIANT CYHOEDDUS

Mae bysus yn mynd i Bont-rhyd-y-fen, Canolfan Gymunedol Cwmafan a Pharc Coffa Talbot.
I gael gwybodaeth am gludiant cyhoeddus, ffoniwch 0871 200 22 33 neu ewch i www.travelinecymru.info Mae gwybodaeth hefyd ar gael gan www.baytrans.co.uk